№. 233. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 1 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — De belgische bladen houden heden niets van belang. — Heden (29 *September*) waren te Antwerpen genoteerd: Belg. 100⅞; Q. Metall. 103; Sp. *Guichard* 32¼; Perpet. 32⅝; 32¼; Lening 1834, 42⅛; 41⅝; Cortes 31⅛; 31; Coupons 19⅝; Uitgest. 14; Nap. rented 92; Obl. 95; Rom. L. 101⅛; Id. te Antw. 97⅝; Braz. 86.

FRANKRIJK.

Parijs, den 27sten September.

Het *Journal de Paris* schrijft van de grenzen:

» Eene depeche van den 24sten uit Narbonne gedagteekend vermeldt, dat 500 Karlisten, die te Guimera waren geblokkeerd, zich den 19den aan den kolonel *Niubo* hebben overgegeven.

» Volgens eene andere depeche uit Bayonne van den 25sten, heeft men aldaar uit St. Sebastiaan de stellige tijding ontvangen, dat de troepen der Koningin den 20sten, in den omtrek van Oneate eene overwinning op de Karlisten hebben behaald, waarbij de laatste 1200 man zouden verloren hebben.

Eindelijk meldt eene depeche uit Bayonne van den 26sten:

» Het bevestigt zich dat er den 20sten een gevecht heeft plaats gehad; de Karlisten hebben te vergeefs getracht de vereenigiug van *Cordova* met *Espeleta*, die van Bilbao kwam, te beletten. Na een hevig gevecht hebben de genoemde bevelhebbers elkander te Oroseo ontmoet.

» In het departement der Opper-Pyrenées ziet men dagelijks vlugtelingen uit Navarre aankomen.

» Uit Toulon schrijft men, dat er te Mahon eene revolutionnaire beweging heeft plaats gehad, die echter door de tegenwoordigheid der Fransche vaartuigen is bedwongen. In den nacht van den 18 op den 19den kwam het volk met flambouwen op de markt bijeen, luidde de klokken en hief vrijheidskreten aan. Den volgenden dag wilde men de stad plunderen en de constitutie van 1812 afkondigen. Een gedeelte der oproerpartijgangers poogde te vluchten; om de vlugtelingen eene schuilplaats te verschaffen, hielden de autoriteiten zich van hun voornemen af.

» Uit Perpignan meldt men, dat de divisie Navarreesen uit Arragon, andermaal in Katalonien is doorgedrongen. Zij wordt door de generaals *Guerrea* en *Pastor*, en het vreemde legioen onophoudelijk vervolgd. Men wil dat zij thans niet meer dan 2,500 man telt."

Bijzondere berigten uit Bilbao van den 18den bevestigen, dat de generaals *Espartero*, *Espeleta* en *Iriarte* den 17den met een groot gedeelte der troepen, die aldaar in bezetting lagen, zijn uitgetrokken, om zich met *Cordova* te vereenigen. Ten einde de hoofdmagt der karlisten niet te ontmoeten, hebben zij getracht zich eenen doortogt te banen in de bergachtige streken, die Biscaye van het district van Santander afscheiden. De generaal *Alava* zou zich welden naar Madrid begeven.

De junta, die te Cadix is gevestigd, heeft den 9den dezer een manifest uitgevaardigd, waarbij zij den graaf *de Toreno* schuldig verklaard aan de misdaad van hoog verraad, en voorts de noodzakelijkheid betoogt, dat men, door het bijeenroepen eener constituerende vergadering aan de wenschen van de meerderheid der bevolking zal voldoen.

Te Granada is de constitutie van 1812 plegtig afgekondigd, behoudens de veranderingen die de cortes, welke door de koningin als constituerende vergadering *moeten* worden bijeengeroepen, zullen goedvinden, daarin, te maken, om dezelve in overeenstemming te brengen met de behoefte der natie, en met de staatsregelingen der overige vrije volken, die het viervoudig verbond hebben aangegaan.

Te Barcelona is men zoover nog niet gekomen, maar tracht men nog de overige provinciale junta's te bewegen dat zij afgevaardigden naar Londen, om in de hoofdstad van Katalonien, een algemeen opperbestuur te vestigen.

— Het hof van assises heeft gisteren voor 't eerst de onlangs uitgevaardigde wet op de drukpers toegepast en den verantwoordelijken redacteur van den *Réformateur*, wegens aanranding van den eerbied dien men aan de wetten schuldig is, tot eene maand gevangenisstraf en eene boete van 500 franken veroordeeld.

— De heer *Odillon Barrot* die zich nog in de Noordelijke departementen ophoudt, is den 20sten te Torigny, departement de la Manche, door eenige voorstanders dat liberale beginselen, plegtig onthaald. Hij heeft ter dier gelegenheid in eene vrij lange redevoering het gouvernement en de meerderheid der afgevaardigden die zich aan hetzelve aansluit, ten strengste gegispt, vooral uit hoofde de onlangs uitgevaardigde wetten, die naar zijn oordeel aan den vrijen uitgeest van het charter te kort deden. Hij vermaande zijne vrienden tot standvastigheid in hunne gevoelens en vestigde hunne aandacht op de verkiezingen, als het eenig middel om eene eenstemmige vertegenwoordiging te verkrijgen.

— Heden, uithoofde van den Zondag, geene fondsnoteering.

NEDERLANDEN.

Breda, den 30sten September.

Men vernemt, dat Z. Exc. de minister van financien, op de vraag, of de bij art. 9, § 5, en Art. 12, § 3, der wet op de personele belasting, bepaalde vrijstellingen, respectivelijk ter zake van belastbaarheid naar de 2de en 3de grondslagen der genoemde belasting, moeten ophouden van toepassing te zijn, zoodra de aldaar vermelde afgezonderde perceelsgedeelten bevatten twee vensters, en daarenboven nog daartoe betrokken wordt een gedeelte van een derde venster, waarvan de bewoners der vertrekken met die van andere het gemeenschappelijk gebruik hebben, bij resolutie van 5 julij ll. n°. 75, te kennen gegeven heeft, in de ontkennende beantwoording der voorgestelde vraag geen bezwaar te vinden; kunnende de bedoelde vrijstellingen dienvolgens worden toegepast, zoo lang in de gegevene gevallen en omstandigheden het aantal vensters minder dan drie bedraagt.

— Zijne Exc. de minister van financien heeft, op de vraag, hoedanig de aanslag in het regt van patent moet worden geregeld van zoodanige personen, welke paarden leveren tot het trekken van diligences, bij resolutie van 11 september ll., n°. 89, te kennen gegeven, dat, ofschoon bovenvermeld bedrijf met ter daad verschilt van dat der ondernemers, vermeld onder n°. 66 van tabel 14 der wet op het patentregt, van 21 mei 1819, hetzelve echter, uit dien hoofde, daarmede volgenmate kan worden gelijkgesteld, des noods met afdaling van eene klasse beneden het minimum.

— Laatstleden Zaturdag heeft te Neuten de aanbesteding van het vijfde perceel der vestingwerken van die stad plaats gehad; dit perceel bestaande in aardwerken is aangenomen door den heer *A. Prins*, aannemer van publieke werken te Sliedrecht, voor eene som van *f* 67,500.

— Uit Londen meldt men, dat H. D. de hertogin *van Saxen-Weimar*, den 10den der volgende maand, die stad zal verlaten en naar 's Gravenhage terugkeeren.

— In het *Amsterdamsch Handelsblad* leest men het volgende:

» Van goederhand vernemt men, dat het lang gewenschte doel om het *Turksche Koren* in ons vaderland in het algemeen verbouwd te zien, eindelijk geschieden zal, en dat uit dit product, belangrijke fabrikaten zullen worden daargesteld, waarop de inwoners van dit land, daar de Maïs veelvuldig verbouwd wordt niet zullen kunnen. Dezulken, die vroeger en later hunne aanmoedigende pogingen tot eene algemeene verbouwing en invoering van dit product aangewend hebben, zullen zich in deze onderneming, zeer ten hoogste verblijden; te meer daar men verzekert, dat de bedoelde fabrikaten, mede tot nut voor den Oost- en West-Indischen handel en andere gewesten geschikt zijn."

— In een Engelsch dagblad leest men het volgende:

»De heer *Deane*, die met goed gevolg herhaaldelijk pogingen heeft in het werk gesteld om verscheiden voorwerpen uit de gezonkene of gestrande schepen *Royal George*, *Boyne*, *Hindostan* en andere naar boven te brengen, schijnt alzoo een doeltreffend middel uitgevonden te hebben, dat voor assuradeurs, reeders en zeevarenden van groot nut kan zijn. Uit eerstgenoemd schip heeft hij, sedert october ll., 17 stukken koper en vijf stukken geschut opgehaald. De waarde der eerstgemelde wordt op ruim 3000 pond sterl. geschat; als aanmoediging zijner onderneming laat het gouvernement hem al de geborgen goederen als eigendom behouden, bedingende voor zich alleenlijk het regt om de eerste koopkeuze te doen. De metalen en kogels voorwerpen zijn door het zeewater geleden, maar, gelijk te denken is, zijn de ijzeren voorwerpen sterk verbeten en verroest. Op verschillende

munt, die uit de *Boyne* werden opgehaald, zijn de inscriptien volkomen leesbaar. Ook sommig touwwerk heeft weinig van de werking des zeewaters geleden. Voor eenige maanden heeft de heer *Deane* zijne dienst besteed aan het ligten van de *Endeavour*, een kustvaarder tusschen Londen en Leith, welk schip met eene lading koper was gezonken. Na het vaartuig van dezelfs lading bevrijd te hebben, vulde hij hetzelve met ledige vaten, die het drijvende hielden, waarna hij het in eene haven binnen sleepte, waar eenige reparatien aan hetzelve werden verrigt. Na alzoo ruim vier maanden onder den oceaan bedolven te zijn geweest, is dit schip thans weder in de vaart gebragt." (Zoude niet de ligting van de *Pylades* met behulp van den heer *Deane* op dezelfde wijze kunnen worden beproefd?)

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 27sten September.

Uit Berlijn schrijft men van den 25sten dezer, dat aldaar weder onderscheidene personen van aanzien van Kalisch zijn aangekomen, als de hertog *Karel van Mecklenburg Strelitz*; Z. K. H. prins *Frederik* van Pruissen, de Hessische gezant te Berlijn, enz.

— Z. M. de Keizer van Rusland heeft onder dagteekening van den 13, te Kalisch het volgende rescript aan Z. D. den veldmaarschalk, den Vorst Stadhouder van het koningrijk Polen, toegezonden:

» Vorst *Johann Theodorowitsch!* Gedurende mijn tegenwoordig verblijf in het koningrijk Polen en bij de herhaalde monsteringen der troepen van het bij Kalisch bijeengetrokken derde korps infanterie, heb Ik met de levendigste tevredenheid nieuwe bewijzen van de uitstekende vervulling der talrijke U opgelegde pligten waargenomen. Door uwe verstandige werkzaamheid en onafgebrokene opmerkzaamheid, gaan alle takken van bestuur in het koningrijk Polen voortdurend het gewenschte doel der welvaart en het nut, zoowel in het algemeen van allen, als voor ieder in het bijzonder, te gemoet. Door uwe bemoeijingen zijn de troepen van het active leger tot voortreffelijke krijgstucht en orde gebragt worden. Terwijl Ik u hieromtrent op nieuw mijnen geheel bijzonderen dank en mijne volkomene tevredenheid betuig, plaats Ik, als een bewijs hiervan, uwen zoon in het Preobraszenskische regiment lijfgarde, waarbij hij, even als vroeger, in het regiment, dat uw naam voert, zich bevinden zal. Moge hij op deze plaats in een der oudste regimenten van de lijfgarde en in het naar u genoemde dappere regiment, diezelfde hooge deugden aan den dag leggen, welke uwe diensten eene zoo regtmatige aanspraak op mijne dankbaarheid en die van het vaderland en de nakomelingschap verworven hebben. Ik blijf voor altijd uw toegenegene

(get.) NIKOLAAS."

— Volgens berigt uit Kalisch van den 21sten dezer zouden de Russische garde-korpsen den 22sten hunnen terugmarsch aanvaarden; den 28sten door Thorn trekken, en den 9den october reeds te Dantzig ingescheept worden. Denzelfden dag zouden de Pruissische troepen het kamp bij Kalisch verlaten. H. M. de Koningin zou den 23sten en de Keizer den 24sten van Kalisch naar Töplitz vertrekken.

— In brieven uit Praag wordt nog de zekere verwachting uitgedrukt, dat de thans in Töplitz verzamelde monarchen den 3den October op nieuw in eerst gemelde stad zouden byeenkomen en werden er toebereidselen tot derzelver ontvangst gemaakt.

— Men is hier over het algemeen dit jaar zeer ontevreden over de mis, welke thans afgeloopen is. De kooplieden klagen zeer. Sedert verscheidene jaren heeft er niet zoo weinig levendigheid op de mis geheerscht.

— Volgens berigten uit Livorno van den 18den September was de cholera daar merkelijk aan het afnemen en deden er zich nog slechts enkele gevallen voor. In de stad was het intusschen nog treurig gesteld; de stoombootvaart had opgehouden, de handel stond er stil en de meeste winkels waren gesloten. In de haven van Civita Vecchia was het daarentegen zeer druk, door het groot aantal monniken en nonnen die gedurig uit Spanje worden overgebragt; volgens de berigten zouden er nog vele duizenden derzelven in Italie te verwachten zijn. — Te Livorno liep den 17den een schip uit Alexandrie de haven binnen, met eenen levenden giraffe aan boord, voor den Groot-Hertog bestemd.

— Uit Rome wordt van den 14den dezer geschreven: Heden voormiddag is don *Miguel* met den markies *de Loreado*, en een deel van zijn gevolg van hier afgereisd. Het doel zijner reis is, zoo men vermoedt, Bohemen, ten einde, zoo al niet op het kongres van Töplitz, dan toch in deszelfs nabijheid te zijn. Zijne afreize geeft tot eenerlei vermoedens aanleiding, naardien sommigen meenen, dat er een geheel ander oogmerk onder schuilt. Dat hij te Töplitz niet als koning van Portugal kan verschijnen lijdt wel geen twijfel, daar hij, voor zoo veel bekend is, door geen der aldaar verzamelde souvereinen als zoodanig erkend is. Overigens houdt de zamenkomst der Noordsche monarchen het publiek hier ongemeen bezig; de meening heeft zich namelijk verbreid, dat buiten de Spaansche en Portugesche aangelegenheden, ook die van Italie ter spraken zouden komen. Men noemt reeds tamelijk voorlang eenen prelaat, die als Pauselijk gezant daar zoude verschijnen.

— Uit Triest wordt van den 17den dezer gemeld: De jongste berigten uit Scutari hangen weder een donker tafereel van den stand der dingen in Opper-Albanie op. De Porte heeft, gelijk men wel vermoedde, de overeenkomst niet erkend, en schijnt op den grondslag derzelve niet te willen onderhandelen; de *Rumely*-Walessy is integendeel met 18,000 man op nieuw tegen Scutari opgetrokken, om de insurgenten met geweld tot onderwerping te brengen. Ook de vloot heeft eindelijk eene diversie gemaakt, en een deel troepen, welker getal echter niet opgegeven wordt, bij Dulcigno aan land gezet. Dezelve hebben, in afwachting van de troepen des *Rumelys*-Walessys, hunne operatien reeds begonnen. Bij Alessio is het tusschen de voorposten van beide partijen eenige malen tot gevechten gekomen, die echter geen resultaat hadden. In een ander schrijven werd intusschen beweerd, dat de troepen van den Grooten Heer, ten gevolge eener overstrooming van de Bojana, zich in eenen moeijelijken toestand bevonden, en ook nadeelen hadden geleden, doch dit berigt verdiende bevestiging. Men zag met verlangen nadere berigten te gemoet, daar het nu waarschijnlijk spoedig tot een treffen zou komen. De Pacha hield zich rustig in het kasteel.

— Te Weenen waren den 21sten genoteerd: 5 pCt. Metall. 102¼; 4 pCt. 98⅛; Bankactien 1325.

Spaansche Burgertwist.

Het is eene niet wel met de waarheid of met de staatkunde overeen te brengen denkwijze, (althans zoo doet zij zich voor, bij den eersten oogopslag), dat de koning van Engeland de Spaansche oorlogsbedrijven een *burgertwist* noemt. Niet zonder reden heeft men daarover verwonderd geweest; en er zijn mogelijk daarbij wel eenige vragen bij nadenkenden opgekomen, wier beantwoording wij liefst overlaten aan hen, die in 's konings mond dat woord gelegd hebben. Zoo vraagt men onder anderen: Indien een successie-oorlog óf oorlog over beginselen, al naar men de zaak beoordeelt, een land verwoest, alwaar een onwettiglijk uitgesloten Vorst de kroon opvordert, tegenover eene alleen door vreemden invloed staande gehouden wordende regering, welke het aangematigd gezag in handen heeft, een *burgertwist* kan genoemd worden, hoe of het dan te pas kan komen, om het Viervoudig Verbond, met schijn van regt zelfs in te roepen, alsof men zich daardoor verbonden zou kunnen achten? Indien de blandige oorlog, die nu in Spanje wordt gevoerd, een *burgertwist* is, hoe is het dan met de zedelijkheid overeen te brengen, dat men zich in dergelijken twist mengt, om die nog meer aan te stoken, in stede van die te stillen, en zoo doenlijk bij te leggen? Indien het een *burgertwist* is, die thans een zee van bloed doet ontstaan, hoe valt het dan te verklaren, dat men in vollen ernst onder de consentis van Lord ELLIOT tevens wil begrepen hebben die aan de Natie vreemde, en met den burgertwist niets te maken hebbende vreesdelingen, welke, slechts uit zijnde om lijf en leven te wagen voor een handvol gelds, het vuur van tweedragt slechts verder helpen verspreiden en langer laten voortduren? Zoude de wet der menschelijkheid het sparen vorderen van het vreemde bloed? Maar heeft men dan wel vooraf overwogen, aan welke zijde het regt is; of heeft men niet veeleer gevraagd, waarbij het meeste winstgelag was te verkrijgen, en of belangzucht niet veeleer de drijfveer was, dan meer edele gevoelens? Dat men toch niet waarachtig make dat walgelijk gevoelens eens lateren, verdienstelijken schrijvers, die openlijk beweert, dat er in de staatkunde geene beginselen, geene deugd, geene zedelijkheid, geene regtvaardigheid, geene billijkheid werden erkend; dat de staatkunde steeds eigenbelang was, en dat zij slechts hare handelingen kleurde met die edele hoedanigheden, welke den besten glimp aan oneerlijke bedrijven konden geven. Wanneer het al waar moge zijn, gelijk algemeen erkend, dat de onafhankelijkheid eener Natie toch altijd afhankelijk blijft van hoogere verrigtingen in de wereldmaatschappij, zoo belet dit toch niet, dat daarom een volk zijne inwendige belangen niet zoude mogen regelen naar eigen goedvinden, wanneer daarbij anderen geen wezenlijken last lijden. Dan daarbij worde niet over het hoofd gezien, dat ook de regten der naburen hunne grenzen hebben.

Als men de verklaring van Don SEBASTIAAN inziet, en daaruit bespeurt, dat men heeft getracht hem te misleiden, door het opzettelijk verduisteren der waarheid omtrent sommige daadzaken; en als men dan nadenkt, bij eene naauwkeurige beschouwing van het Spaansche Hof in de laatste levensjaren van FERDINAND VII, wat of toch dat tot hiertoe door Don SEBASTIAAN geheim gehouden,

doch eerst onlangs belangrijk feit ('t welk noodzakelijk tot de erfopvolging in betrekking staat) inhoudt; en berekent, hoe welligt deze, nu voor het algemeen nog geheime, doch waarschijnlijk daarom aan de Hooge Staatsmagten van Europa, als ingewijden, toebetrouwde hoogstgewigtige aangelegenheid, strekken kan, om ook aan deze mogendheden, even als aan Don Sebastiaan, de volledige overtuiging te geven, dat geen ander dan Don Carlos de wettige Souverein van Spanje is en behoort te wezen; — ja, dan wordt dat zich mengen in den *burgertwist* eene dubbel onverschoonlijke zaak. Ware Engeland openlijk tusschen beide gekomen, om de orde en rust te herstellen, of hadde het zich, even als Frankrijk, bepaald tot den afstand van troepen, wier lot aan het Spaansch gouvernement werd toevertrouwd, dan zoude de maatregel, zoo al niet te billijken, misschien eenigermate te verschoonen zijn geweest. Doch dat zich feitelijk mengen in den strijd, door het overvoeren en gedurig vervoeren der in Engeland aangeworven hulpbenden onder Britsche vlag, en de reclames tegen de maatregelen van Don Carlos, tegen die fortuinzoekers genomen, die zich komen mengen in eenen vreemden twist, - 't geen misschien te pas zoude kunnen komen bij eene regtstreeksche interventie, - zijn strijdigheden, onverdedigbaar bij het afslaan der gevraagde regtstreeksche tusschenkomst. Maar bovendien wist het Engelsch gouvernement meer goed, wat aan die troepen te wachten stond, welke zij het heen trekken, verstoken van den waarborg dat zij voor Groot-Brittannie streden en in naam dier mogendheid; terwijl de bedreigingen van wraakneming en oorlogsverklaring tegen Don Carlos, wegens het niet begrijpen van vreemdelingen in het omtrent Spanjaarden gesloten verdrag, (dat bovendien meermalen door de Christinos werd geschonden), bloote schrikbeelden zijn, waarmede men den Vorst, die zijne regten komt handhaven, te vergeefs beproefd heeft zijne regtvaardige zaak te doen verlaten. Die vorderingen en eischen zelve, omtrent met de wapenen in de hand gevatte, tegen een wettig Vorst in een vreemd land strijdende personen, die aldaar de wapens niet voeren in naam der mogendheid die de reclame doet, moeten bovendien als eene wezenlijke ongerijmdheid ook in de staatkunde voorkomen, daar het toch wel aan elke gewapende magt zal vrijstaan, om rebellen en oproermakers, of aanstokers van oproer in den strijd te dooden, of teregt te stellen naar de geschondene wetten des lands, zonder voorafgaandelijk verlof te vragen aan die gouvernementen, waartoe zij door afkomst of woonplaats behooren. En nogtans heeft men door Engeland soortgelijke reclame in vollen ernst hooren doen, wegens een Engelschman, die in of ten gevolge van eene schermutseling tusschen de Portugesche partijen op een der Portugesche eilanden was gedood geworden, waarbij de Britsche [illegible] niet vertegenwoordigd was. Wanneer de [illegible] in Engeland aangeworven hulptroepen, [illegible] regering nog meermalen [illegible] uitvallen, als zulks reeds eenige malen [illegible] is, dan vreezen wij, dat bij eenen eventueelen triomf der regtvaardige zaak, er vele reclames te wachten staan, die echter dan wel bij minnelijk akkoord zullen verstaan worden. Hoe het zij, de weldoordachte benoeming van de H. Maagd der Smarte tot opperbevelhebster der troepen van Don Carlos, welke, hoe vreemdluidend zulks ook moge voorkomen, waarschijnlijk de onder hare vanen strijdende legers zullen doen aangroeijen en mogelijk onverwinnelijk maken, heeft een einde gemaakt aan den naijver der karlistische bevelhebbers, heeft het geloof der troepen te hulpe gekomen, de zaak der R. K. Kerk geheel aan de zaak van Don Carlos verbonden, deze Kerk geheel en al ontcheurd aan de magt der revolutionnairen en liberalen, en schijnt in de toekomst vele voordeelen aan den Pretendent te verzekeren. Mogt hij echter, eenmaal aan het bestuur gekomen, niet bukken onder den invloed der Geestelijkheid, maar, door zijne voorgangers geleerd, in gematigde vrijheid en weldoordachte milde instellingen, aan Volk en Kerk, door de wederkeerige erkenning van elkanders regten, met de behoeften en het licht dezer eeuw in verband gebragt, aan al zijne onderdanen den vrede schenken, waarmede eene Natie vrij en gelukkig wezen kan.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Uit het 2de nommer van het *Notizblatt*, 't welk te *Bonn* uitkomt, voor de deelnemers der aldaar plaats hebbende vereeniging van Natuuronderzoekers, blijkt, dat onder dezelve, behalve de twee reeds genoemde Nederlandsche leden der Natuurkundige Wetenschappen, zich nog bevindt de Heer W. Wenbekach, Lector in de Wiskunde aan de Koninklijk-Nederlandsche Militaire Akademie. De werkzaamheden der Vereeniging zijn, na eene openingsrede van Professor Harless, begonnen met eene voorlezing van Dr. von Meyer uit *Bucharest*, over de vorderingen der Natuur- en Geneeskundige Wetenschappen in *Wallachye*, waarin de spreker het belangrijke deed opmerken, 't welk de Vorstendommen *Moldavië* en *Wallachye* voor de Natuur-wetenschappen opleveren, en zich beklaagde over de geringe opmerkzaamheid, welke men in dat opzigt tot hiertoe voor die streken had betoond. Daarop droeg de geheimraad Wiedrand uit *Giessen* eene verhandeling voor, over den invloed van de beoefening der Natuurkunde over de zedelijke veredeling der menschheid, en sprak de beroemde von Froriep uit *Weimar* over den invloed der Natuurkunde op den voortgang der kunst, in 't bijzonder der beeldende kunsten. — De Universiteit te *Leipzig* heeft een gevoelig verlies geleden door den dood van den bekenden Hoogleeraar in de Oostersche talen E. F. K. Rosenmuller, den 17 dezer, in den ouderdom van 67 jaren overleden. — De Geheim-Hofraad en Opper-bibliothekaris Friedrich Jacobs te *Gotha* heeft den 20 der vorige maand zijnen vijftigjarigen diensttijd gevierd en ontving bij die gelegenheid van de Regering der stad het eer-burgerregt, en van den regerenden Hertog het ridderkruis der Groot-hertoglijke Saksische Huisorde, met eenen eigenhandigen zeer vereerenden brief van den Vorst. — De Sterrekundige Littrow heeft in de Weener Dagbladen zijn gevoelen te kennen gegeven, dat de Halleysche Komeet, ofschoon dezelve in *Duitschland* niet vroeger dan in den nacht van 21 en 22 Aug. is waargenomen, echter zeer wel te *Rome* op den 5 dier maand kan gezien zijn, 't geen door den Heer von Boguslawski te *Breslau* was in twijfel getrokken. De Heer Littrow merkt aan, dat de stelling der Komeet, door den Sterrekundige van het *Collegio Romano* opgegeven, volmaakt overeenstemt met de latere waarnemingen en dat dezelve niet wel met eene nevelvlek kan verward zijn, dewijl in het berigt van het *Collegio Romano* van de omliggende nevelvlekken onderscheidenlijk gesproken wordt. De oorzaak, dat men de Komeet te *Rome* zoo veel vroeger heeft kunnen waarnemen zal gelegen zijn in den meer helderen hemel van *Italië*, terwijl men tevens in 't oog dient te houden, dat de Komeet in lichtontwikkeling veel minder snel toeneemt, dan zich uit hare afstandsbetrekking tot de aarde berekenen liet, en er alzoo tusschen den 5 en 22 Augustus niet een zoo groot verschil van helderheid heeft plaats gehad, als men vooruit zou gemeend hebben. — Dr. Martin Honigberger, door zijn verblijf aan het Hof des Konings van *Lahore* in *Indië* en zijn twintigjarig oponthoud in het Oosten bekend, is te *Berlijn* teruggekomen van eene reis door *Frankrijk* en *Engeland*, waar hij eenige van de door hem medegebragte zeldzaamheden verkocht heeft, als onder anderen aan een handelaar in oudheden te *Parijs* twee gouden penningen, waarvan hij de eene te *Kabul*, de ander te *Balk* gevonden heeft, beide van Koning Kadfisis, en tot hiertoe bij de penningkundigen geheel onbekend. Een gedeelte oudheden heeft Honigberger in *Engeland* in commissie achtergelaten, en thans reist hij naar zijn vaderland *Zevenbergen*, om zijn reisverhaal te schrijven. De Vorst, bij wien hij als lijfarts gediend heeft, is een der krijgshaftigste der thans levende Vorsten, maar, volgens de door Honigberger medegebragte afbeeldingen, eenoogig, kreupel en niet grooter dan een knaap van 12 jaren. Zijn naam is Hundschit Singh. — Men schrijft uit *Munchen*, dat Dr. Roth, een jong geneesheer, die aan de Universiteit aldaar voorlezingen houdt over de Homoeöpathie en eene zeer uitgebreide praktijk heeft, de vergunning heeft gekregen, om zijne geneesmiddelen zelf te vervaardigen en gratis af te leveren, onder voorwaarde, dat hij een dagboek houde, behelzende de *historia morbi* van ieder zijner patienten. Deze jonge geneesheer heeft de Homoeöpathie in *Beijerens* hoofdstad in een beduidend aanzien gebragt; maar des niettegenstaande heeft ieder ander homoeöpaath moeite zich tegen de 200 alloeopathische artsen, die er te *Munchen* zijn, staande te houden.

Engeland. — De Almanakken kondigen gewoonlijk nog vroeger dan de gele bladeren, den naderenden wintertijd aan. Dit is ook thans weder het geval, en, te oordeelen naar de eerste, welke daarvan verschenen is, gaat deze soort van Litteratuur en Kunst voort met toenemende voortreffelijkheid. De *Landscape Annual for 1836* mag wel voor het volmaaktste voortbrengsel in zijne soort gehouden worden, 't welk tot nog toe gezien is. Hetzelve bevat gezigten uit *Spanje* naar teekeningen, op de plaatsen zelve vervaardigd, door den Heer Robert. Men vindt hier een schilderachtig gezigt op *Cordova*, een gezigt in het binnenste van de *Zanceron* of groote Moskee, enz., maar bovenal tafereelen van *Seville*, welke uitnemend fraai zijn. — Het seffert ongegrond bevonden berigt van den dood van Paganini heeft in een der Engelsche tijdschriften reeds eene ode op zijnen dood doen verschijnen. Men heeft zich bij die gelegenheid de buitengewone geestdrift herinnerd, welke die Orpheus van onzen tijd in *Engeland* heeft te weeg gebragt, en de wonderverhalen, welke er van zijn geldzaam kunstvermogen in omloop werden gebragt. Zoo werd eens in een gezelschap verhaald, dat Paganini op zijne viool kon spelen, wanneer al de snaren er af waren, en de ligtgelovigheid ging zoo ver, dat men zoo wel dit verhaal voor goede munt opnam, als 't geen een ander er bijvoegde, dat eens, toen hij naar zijne viool moest wachten, Paganini een braad-rooster genomen, daarop snaren gespannen en alzoo onder de algemeene toejuiching een concert gespeeld had.

Frankrijk. — De bekende feuilleton-schrijver van het *Journal des Débats*, Jules Janin, heeft in dat dagblad een hevigen uitval tegen Paganini geplaatst, ter gelegenheid, dat de dood dezes onvergelijkelijken [illegible] was aangekondigd, met de enkele bijvoeging, dat hij zeven paniolen had nagelaten. In het verleden jaar, toen Paganini gevrijend had te *Parijs* een concert te geven ten voordeele van een afgebrand stadje, waarvoor Janin gelden verzamelde, heeft deze reeds al zijne geestigheid te koste gelegd, om Paganini bij het Fransche publiek, als een verachtelijken vrek ten toon te stellen; en thans is hij nogmaals op dit zelfde thema, in een vrij

lang gerekt artikel, niet vrij van herhalingen teruggekomen. Het eerste berigt van het overlijden van een zoo zeldzaam mensch als PAGANINI te ontvangen, met den grooten kunstenaar daarover, dat hij door zijn kunsttalent zich eenen schat heeft verzameld — wie weet met elke inzigten? — met zooveel hitterheid te bekelen, omdat hij zich niet altijd heeft willen laten gebruiken, waartoe een niet altijd bescheiden publiek hem riep, kan niet zeer edelmoedig genoemd worden.

NEDERLANDEN. — Den 26 dezer, werd te *Rotterdam* de jaarlijksche algemeene vergadering van de Hollandsche Maatschappij van fraaije Kunsten en Wetenschappen gehouden, tot welker bijwoning de afdeelingen *Leiden*, *Amsterdam* en *'s Gravenhage* eenige leden van derzelver bestuur hadden afgevaardigd. De algemeene voorzitter, de Heer Mr. A. BOGAERS, opende de vergadering met de mededeeling van een dichtstuk, getiteld: »de genoegens der herinnering," naar het Engelsch van SAMUEL ROGERS gevolgd, waarna de algemeene Secretaris, de Heer G. H. M. DELPRAT, het jaarlijksche verslag uitbragt omtrent den toestand der Maatschappij, en daarbij hoewel indachtig was aan het verlies, door den dood van het honorair lid, den Dichter C. LOOTS, geleden. Onder meerdere werkzaamheden moest ook in deze bijeenkomst de gouden eereprijs ter hand gesteld worden aan den weleerwaarden Heer SJOERD EBELES WIELING, voor zijne op de vorige vergadering bekroonde verhandeling »over de hedendaagsche volksverlichting." Het maakte op al de aanwezigen eenen treurigen indruk, toen de voorzitter hun bekend maakte, dat deze verdienstelijke geleerde, Predikant bij de gemeente der Mennoniten te *Zaandam*, juist dezer dagen in de kracht zijns levens aan de Wetenschappen en Letteren door eenen voegtijdigen dood was ontrukt. Het eermetaal werd aan den Secretaris ter hand gesteld, om op last der Maatschappij aan Mevrouw de Weduwe WIELING toegezonden te worden. Tot algemeenen voorzitter voor het volgende jaar werd verkozen de Hoogleeraar Mr. J. BAKE, te *Leiden*, terwijl het secretariaat overging op den Heer Mr. W. P. KLUIT, mede aldaar woonachtig. Nadat eindelijk het verslag omtrent de ingekomene verhandelingen aan de leden der Maatschappij was medegedeeld en nieuwe prijsvragen naar aanleiding hunner keuze waren uitgeschreven, werd deze bijeenkomst met eenen vriendschappelijken maaltijd besloten.

166ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

TWEEDE KLASSE.

1ste Trekking: No. 10101, *f* 1000.
4de —— No. 3617, *f* 1000; No. 3924, *f* 20.000; No. 21201, *f* 1000; No. 18155, *f* 1000; No. 3648, *f* 2500; No. 18758, *f* 5000.

Beurs-prijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 29sten September

	pCt.	laagste koers	hoogste koers	koers 4 en h. u.
NEDERLAND.				
Werk. Schuld	2½	54 7/16	54 1/2	54 1/2
dito dito	5	101 7/16	101 5/16	101 5/16
Uitgestel. dito.				
Kansbill. dito.		24 7/16	24 9/16	24 7/16
Amort. Synd.	4½	94 7/16	94 1/2	94 7/16
Dito dito.	3½	79		
Schatkistbill.	4			
Hand.-Maats.	4½	114	114 3/4	114
Nieuwe Dito.	4½	101 7/8		
FRANKRIJK.				
Ins. Grootb.	3	80 7/8	80 15/16	
ENGELAND.				
Dito p. 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Per. R. E. Ams.	5	32 7/16	32 7/16	32 7/16
Dito *f* 1000.	3	19 5/8	19 3/8	19 3/8
Fransche Uitg.		14 3/8	14 3/8	14 7/16
Cert. B. Lond.	5	31 7/16	31 3/8	31 3/8
Engelsch. Uitg.		13 3/8		
PORTUGAL.				
Obl. te Lond.	5			
Dito dito	3	58		
NAPELS.				
Certific. *Ch & B.*	5			
Dito *Fala & C.*	5	92 5/8		
Leen. Lond. *R.*	5			
HUSLAND.				
Obl. *Hope* 1816	5	104		
Dito 1818	5			
Dito 1822	5			
Dito 1824	5			
Dito 1826	5			
Dito 1828	5	104 7/8		
Dito 1829	5	104 7/8	104 7/8	
Dito 1831	5			
Dito 1832	5			
Dito 1833	5			
Dito 1834	5			
Cert. dito	5	98	98 1/8	98 1/8
Obl. te Lond.	5			
Cert. te Hamb.	5			
Ins. in Assig	6	69 1/8		
Certific. dito.	6			
POLEN. A. Lfl.	300	121		
Aand. L. fl.	500	150 1/2	151	
PRUISSEN.				
Dito dito R.	50.	104 5/8	104 3/4	
Neg. L. 1830.	4			
OOSTENRIJK.				
Aand. L. *f*	100.			
Dito dito	250. 4			
Metallieh.	5	99 1/2		
Dito L. gen.	5			
Dito.	2½	54 7/8		
Obl. *Goll & C.*	5			
Dito.	4			
Cert. Stadsh.	2½			
Ween. B. act.	3			
N. Ween. Aand.				
DENEMARKEN.				
Leen. te Lond.	3	77		
BRAZILIEN.				
Dito *Rotsch.*	5	86 3/8	86 3/4	
Russ. Fa. Aand. 500 Fr.				

UIT DE HAND TE KOOP:

Twee TILBURY'S.

Te bevragen in HET HOTEL DEN GOUDEN LEEUW, te Breda.

Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER*, AGNES BUSCH, geliefde Echtgenoote van

W. RETENBACHER.

BREDA, den 29. September 1835.

Te Huur

OM DADELIJK TE AANVAARDEN.

De tot Vught bij 's Hertogenbosch aan de straatwegen op Eindhoven en Breda gelegen BUITENPLAATS *ZIONSBURG*, met de Stalling, en Remise, Tuinen, Engelsche Partij en verdere Wandelingen; zijnde de Huizinge geheel gemeubileerd.

Te bevragen ten kantore van den Notaris JOH. DE BERGH, te 's Hertogenbosch. Brieven *franko*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene fraaije gegoten IJzeren Circuleer-kagchel,

met MARMEREN PLAAT, *enz.* — Adres bij de Uitgevers dezer.

*** Bij N. VAN DER MONDE, Boekhandelaar te Utrecht, is heden van de pers gekomen, bij BROESE & COMP., te Breda, en verder alom verkrijgbaar gesteld:

I. HANDBOEK der Heelkundige Ontleedkunde door *Quarin Willemier*, M. Dr., met eene Voorrede van den Heer M. en Chir. Dr, *A. G. van Onsenoort*. 3 stukken, kompleet met een beredeneerd register gr. 8°. . . . . à *f* 5,50.

II. D. J. A. ARNTZENIUS, M. Dr. *De Suicidio Observationibus Anatom. Patholog illustrato* 8° maj. . . . . à *f* 1,80.

III. J. J. DODT, *Repertorium Dissertation. Belgicar.* in 4° maj. . . . . à *f* 2,—

IV. DAGVERHAAL eener Reis met het linieschip *de Zeeuw*, aan boord hebbende Z. K. H. Prins *Hendrik*, naar de Noordsche Hoven en Engeland, met gegraveerden titel en vignet gr. 8°. . . . . à *f* 1,80.

V. Mr. J. SCHELTEMA, Overzigt der Verordeningen en Verbeteringen sedert den jare 1820 te Utrecht daargesteld gr. 8°. . . . . à *f* —,50.

IV. WENKEN ter Handleiding in de beoefening der SCHILDERKUNST gr. 8°. . . . . à *f* —,90.

Nog wordt bij hem met goed succes gedebiteerd:

C. KRAM, *Werkdadige Doorzichtkunde*, om voor zich de Zamenstelling te regelen en naar de Natuur te teekenen, 2de druk met 47 platen en 60 voorstellingen gr. 8°. . à *f* 7,20.

—— *Kunst* om zich tegen de werking der vlammen te beveiligen, met uitslaande platen gr. 8°. . . à *f* 2,25.

Md. F. H. C. DRIELING, Aanteekeningen op eene Reize naar *Zwitserland* en *Lombardyen*, met eene Voorrede van den Hoogleeraar *G. Moll* te Utrecht, met 4 platen, gegraveerde titel en vignet gr. 8°. . . . . *f* 5,75

*** Bij M. SCHOONEVELD & ZOON, Boekhandelaren te Amsterdam, is van de Pers gekomen en aldaar aan de Intekenaren verzonden:

Het Nederlandsch Bouwkunstig Magazijn.

1e. DEEL, 4e STUK, BEVATTENDE:

1°. De Bouwkunde, als eene kunst der verheelding beschouwd; 2°. Over de voorgewende verbastering der hedendaagsche Bouwkunst; 3°. De beste deelen der Grieksche en Romeinsche Bouwkunst, practisch uitgelegd voor hen, die niet tot het vak behooren; 4°. Opgave van de eenigzins dan tot Gebouwen ingerigte Schouwburgen in Europa, door den Heer *Anstis* te Londen, uit kunstgenootschappen; 5°. Verdere opmerkingen omtrent de keuze van een Terrein; 6°. Kortslag zopens den oorsprong en de voortgangen der uitvinding, om Trekkassen en andere Gebouwen door het rondvoeren van het water, in plaats van door brandstof of door stoom te verwarmen; 7°. Ontwerp tot inrigting eener Zwemschool voor veertig personen, door *N. N.*, omgewerkt en door teekeningen opgehelderd door *M. G. F. Tétar van Elven*, Directeur voor het Bouwk. Onderwijs aan de Koninklijke Akad. van Beeldende Kunsten albier; 8°. Ontwerp eener Sluis, schutbaar bij de meest verschillende waterstanden, spuiende met gehoele breedte, tevens tot ontlasting van binnen-water dienstig, de deuren door het water bewegende, door *Zoelandus*; 9°. Gemengde Berigten, alles verklaard door Gronden, Opstanden, en Doorsneden. Opgehelderd door 28 Houtsneeplaten, gegraveerd door *D. Tollenaar, Wz.* In 8°, op Vilinpapier.

De inteekening geschiedt voor 12 Nommers of een Jaargang tot *f* 15, (*apart worden geene stukken afgeleverd*) en blijft open tot het verschijnen van het 5de Stukje, wanneer dezelve prijs met 20 pCt. worden verhoogd. Wederverkoop in commissie gegunden.

NOUVELLES SOUSCRIPTIONS.

CHEZ BROESE ET COMP. LIBRAIRES à BREDA.

I. Histoire de Gilblas de Santillane par RENÉ LE SAGE.

Cet ouvrage sera accompagné de cinq cents gravures, tant grandes vignettes, réproduisant tous les principaux sujets du Roman, que fleurons, culs-de-lampes et lettres ornées; chaque semaine il paraîtra une livraison, contenant quatre ou cinq grandes vignettes, beaucoup ornements. L'ouvrage entier se composera de 50 à 55 livraisons à *f* —,80

II. Œuvres de Lamartine de l'Académie Française. Edition entière et complète en un volume, imprimée sur celle publiée à Paris sous les yeux de l'auteur, format grand in 8°, ornée d'un beau portrait gravé sur acier. Ouvrage complet en 4 livraisons, chaque livraison. . . . . à » 1,25.

III. Dictionnaire de l'Académie Française; dernière édition, publiée en 1835.

Il formera deux volumes très grand in 8°, de 1000 à 1100 pages par volume. Prix des deux volumes in 8°. . . . . à » 16,15.

IV. Atlas Historique, Chronologique, Généalogique et Géographique de A. LESAGE.

Édition populaire, à publier par livraisons, complète en 33 livraisons. . . . . à » —,90.

V. La Mosaïque, livre de tout le monde et de tous les pays, troisième année. Prix par an. . . . . à » 3,20.

TE BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.